

WESLEY J. SMITH: „STATUTUL DE PERSOANĂ AL ANIMALELOR” DEVINE CEVA OBIȘNUIT

Autor: Iuliana-Diana Petrescu | 21 martie 2022

Un text de Wesley J. Smith pentru First Things

Articol original: Mainstreaming „Animal Personhood”

Complezența este cel mai bun prieten al subversiunii culturale. Știți la ce mă refer: când o propunere radicală este făcută publică, oamenii râd pe sub mustăți și își dau ochii peste cap, crezând că nu se poate întâmpla așa ceva aici, și spun: „Oare la ce o să se mai gândească data viitoare?”

Astfel, când People for the Ethical Treatment of Animals (PETA) au dat în judecată Sea World pe motiv că oricile lor erau în postura de „sclavi” pentru că sunt ținute în captivitate, răspunsul – deja deloc surprinzător – al publicului a fost: „Ah, iar încep.”

Da, PETA a pierdut procesul. Dar victoria legală a Sea World s-a bazat pe ideea că balenele nu pot fi „sclave” pentru că nu sunt „persoane”. Așa cum a subliniat judecătorul, o definiție din 1864 precizează că sclavia este „starea de completă subjugare a unei persoane prin voința unei alte persoane.”

Asta ar putea suna ca o apărare foarte robustă. Animalele nu pot fi declarate sclavi. Dar ce s-ar întâmpla dacă tribunalul ar decide că unele animale cu o inteligență peste medie – precum delfinii, porcii, câinii, elefanții sau cimpanzeii – *sunt*, de fapt, persoane? Nu doar că s-ar considera că aceste animale sunt supuse unei situații de servitute involuntară și ilegală; aceste „persoane non-umane” ar beneficia de acum de *drepturi susținute de lege*.

De aceea ar trebui să fim alarmați de virulența cu care statutul de persoană al animalelor este promovat de publicații de specialitate din domenii respectabile precum

dreptul, politica, știința și bioetica. Și ce dacă, vă întrebați? Să-i lăsăm pe radicali să îndruga prostii. Statutul de persoană pentru animale nu va fi adoptat niciodată prin mijloace democratice.

Asta e aproape sigur adevărat, iar activiștii pentru drepturile animalelor o știu. De asta caută să-și atingă scopurile prin hotărâri judecătorești.

Deja există inițiative în acest sens. În afară de cazul înaintat de PETA împotriva Sea World, acum câțiva ani un activist pentru probleme de mediu a deschis un proces în numele „Comunității cetaceelor”, pentru a proteja balenele de testele de sonar ale marinei. Curtea de Apel a decis că balenele și delfinii nu se află în poziția de a da pe cineva în judecată fiindcă nu sunt „persoane”. Recent, mai multe procese au fost deschise în New York în încercarea de a declara cimpanzeii persoane. Și acele procese au eșuat, dar au avut totuși parte de o primire călduroasă în curțile judecătorești.

Această strategie continuă de litigiu subliniază pericolul reprezentat de susținătorii ideii de statut de persoană al animalelor, mai ales în rândurile intelectualilor. Fără legi explicite care să permită definirea animalelor drept persoane, judecătorii pot trata astfel de cazuri ca pe primele cazuri ce tratează această problemă, niște cazuri „deschizătoare de drumuri”. În astfel de circumstanțe, fără vreo lege pe care să o poată interpreta, judecătorii caută adesea ajutor în literatura de specialitate sau în vorbele „experților”.

De aceea sunt atât de îngrijorat de eforturile susținute din literatura și conferințele de specialitate pentru cazul statutului de persoană al animalelor. Spre exemplu, acum câțiva ani, prestigioasa Asociație Americană pentru Progresul Științei a fost cadrul unei prezentări de specialitate care susținea Declarația Drepturilor Cetaceelor, care inclusese până atunci concepte exclusiv umane precum „dreptul la viață” sau dreptul de a nu fi ținut „într-o condiție de captivitate sau servitute”. Care era fundamentul pe baza căruia se dorea oferirea de astfel de drepturi umane unor animale? Balenele și delfinii prezintă anumite atribute ale moralității, o caracteristică tipică persoanelor.

Această idee este promovată și în domeniul relațiilor internaționale. În 2015, lui Steven Wise, coordonatorul Proiectului pentru Drepturi Nonumane – care ajunsese în instanță în New York pentru drepturile cimpanzeilor de *habeas corpus*, dar pierduse – i-a fost oferit spațiu de dezbatere în prestigioasa publicație *Foreign Relations*, unde a argumentat că unele animale sunt persoane și, în consecință, ele merită mai multe „drepturi” decât cele care le garantează bunăstarea și le protejează împotriva actelor de cruzime.

Într-un fel tipic pentru fanaticii drepturilor animalelor, el consideră în mod mizantrop că tratamentul animalelor și sclavia umană sunt același lucru. Un citat din *Animal Rights, Animal Wrongs*:

„Fundamentele mișcării pentru drepturile animalelor nu se regăsesc în legislația împotriva cruzimii din secolul al XIX-lea; ele au rădăcini mai profunde, în mișcările antisclavie din lumea întreagă, care au început în secolul al XVIII-lea și s-au desăvârșit în mișcările internaționale la scară largă pentru drepturile omului din secolul XX.

Rasiștii obișnuiau să susțină că afro-americanii sunt asemenea animalelor. Dacă faci asta astăzi, te vei lovi de proteste bineîntemeiate. Dar Wise și coechipierii săi au construit aceeași ecuație prin inversarea termenilor – anume că animalele sunt precum sclavii umani –, iar această idee, din nou pe bună dreptate, a fost publicată în *Foreign Affairs*.”

The Great Ape Project, o inițiativă de politici publice a profesorului de bioetică de la Princeton, Peter Singer, și a profesorului italian Paola Cavalieri susține că toate maimuțele mari (în engl., „ape”) – o categorie care îi include explicit pe oameni, împreună cu cimpanzeii, cimpanzeul Bonbo și gorilele – sunt membri ai „unei comunități de egali” îndreptățită să aibă (parodiind aici Declarația de Independență) „dreptul la viață”, dreptul la libertate individuală și „interzicerea torturii”.

GAP nu este o mișcare marginală a unor excentrici necunoscuți. În afară de Singer – poate cel mai cunoscut specialist în bioetică din lume –, grupul de susținători ai proiectului îi include pe biologul și prozelitul ateu Richard Dawkins și primatologul de renume mondial Jane Goodall, care susține că:

„Ar trebui să respectăm individul-maimuță la fel cum ar trebui să respectăm individul uman; ar trebui să respectăm dreptul fiecărei maimuțe de a trăi o viață fără intervenție umană distructivă, dar cu ajutor uman, dacă este necesar, în același fel în care ar trebui să recunoaștem aceste drepturi pentru indivizii umani. Aceleași atitudini etice și morale ar trebui aplicate ființelor maimuțe și ființelor umane.”

Susținerea din ce în ce mai mare pentru statutul de persoană al animalelor printre formatorii de opinie din domeniile științei, filozofiei, politicii, dreptului, din spațiul mass media și cel al culturii de masă arată cât de puternic noțiunile subversive de drepturi ale animalelor și statut de persoană al animalelor au permeat cele mai importante structuri de putere. Poate și mai alarmant, pe măsură ce susținerea pentru statutul de persoană al animalelor crește, apărătorii excepționalismului uman își găsesc cu greu locul în discursul intelectual și publică cu siguranță puține articole în mass media.

Poate că asta se leagă de delăsarea la care m-am referit în incipitul articolului, credința că valoarea unică a ființei umane este atât de evidentă că nu necesităare nevoie să fie

apărată. Dacă este așa, asta este o linie de apărare potențial catastrofală. Dacă cei care înțeleg importanța excepționalismului uman nu se angajează într-o ripostă continuă și hotărâtă, nu ar trebui să fim surprinși dacă o instanță de judecată va declara într-o zi că un cimpanzeu sau o balenă sunt îndreptățiți să primescă statutul de persoană și drepturi egale cu cele ale unei ființe umane.

Credeți că asta nu se va întâmpla niciodată? Tranziția de la drepturile omului la „drepturile persoanei” a început deja. În decembrie 2014, un tribunal argentinian a declarat un urangutan persoană și i-a oferit animalului drept de *habeas corpus*.

Imagine: Unsplash